

v Šokolomi.

*Nova organizácia
školstva*

Novy školský zákon z r. 1949 znamenal značné zmény aj v miestnom školstve. (Blížšie nájdete vid' v kronike školy). Vytvorila sa nov. Stredná škola, ktorá nahradila bývalú mestšanku.

Do Slovenského Praona boli priškolení aj žiaci okolitých obcí (do rôznych tried Strednej školy): Briešťia, Rudná, Jasenová, Budíša, Ivancinej, Abramovce, Poleriky a Ondrašovej.

*Rozzia živou-
teľských pod-
nikov*

V r. 1950 bola uskutočnená reorganizácia školských oprávnení. Po nej ostali v obci len malí živnostníci - remeselnici, aj keď väčši boli nepriamo obmedzovaní a tak mimožemné živnosti zanechávali resp. prešli do výtváraních národných podnikov. Živnostenské oprávnenia boli posledné poučkané týmto obyvateľom obce:

Judrý Lichner č. 15 - obuvník

Jozef Budíšik č. 108 - obuvník

Juraj Blaško - krajčír

Gustáv Bročko - krajčír

Júzefa Lichnerová č. 25 - krajčírka

Margita Simoničová - krajčírka

Ján Čiermy č. 92 - kováč
Ľudovít Mihálik - kováč
Juraj Lamoš - kačniar
Gustáv Čiermy - kolař
Ľudovít Dícer - kolař
Ján Simonič - krémár
Ján Želieška - krémár
Michal Lichner - krémár a
masiar
Ján Páles - remeslár
Gabriel Hanus - remeslár

Živnostenské oprávnenia Juraja Pálesa (pekař) a Juraja Šimku (stavoblník římský) boli prušené. Stavoblní římskí všobecne prechádzali do vtedy ustanovených Stavoblych podnikov.

V tomto roku začína vo veľkom meradle aj odchádzanie mestských obyvateľov za prácon do Turčianskych strojárí (vtedy národný podnik Krušná) v Martine, čím sa začína dosť vyznačovať kriedne zloženie obyvateľstva obce v prospech robostníckej triedy.

Prestože mestské vystavanie zdrojnej súvisne, čo je základným princípom socialistického štátu ni vyzadzuje aj mestské

angovanie nýroby a to ako v priemysle tak aj v pol ěohospodárstve, boli najmä od r. 1950 postupne dôležité opatrenia, smerujúce k tomuto cieľu. Minoriadne dôležité bolo pravidelné velkoryzobných formou pracie do pol ěohospodárstva, ktoré zaostávalo za priemyslom. A tak po rozhodnutí Národného zhromaždenia v r. 1949 sa začínajú zahľadať jednotlivé rolnické družstvá. Treba povedať ka či Bravňau, že boli medzi príjmi, ktorí správnu myšlienku pochopili. 28. VIII.

Zab. SRD

1950 zahľadajú si malí a strední rolníci v Slovenskom Bravne jednotné rolnické družstvo "Typu - spoločný osev, zber nýrody, ale individuálne rozdelovanie, (dobytok ešte neboli sústredený). Predsedom pripravného výboru pre založenie SRD bol Juraj Ballík, členmi Ján Lichner, Emil Felcau, Jozef Timko a in. Založenia družstva predchádzala húťovná presvedčovacia práca, zaviesedenie aj trochu tvrdším spôsobom, ak pribilo. Do družstva, ktoré začalo hospodať na 1200 ha pôdy

vstúpili takmer všetci malí a strední rolníci v obci. Malo všetko 100 zahľadacích členov. Na Vladimíra Pauliny č. 62 a Ján Topáci č. 134 ostali samostatne hospodať.

Na jesenn r. 1950 začalo družstvo mať po hospodárskejtechnickej úprave pôdy na spoločných honoch. Prvy raz po starostach boli rozdané medze malých políčok, ktoré Volkobrát v minulosti vyrobivali spory a nedoverčumenia medzi rolníkmi.

28. decembra 1950 odhlasovali členovia družstva prechod na III. typ - od 1. januára 1951 sa začalo hospodať podľa tretieho typu. Adaptovanie miestorej hospodárske budovy a záčala sa výstavba spoločnej mäštale. Potom došlo k sústredovaniu dobytka.

To záčiatku, ako všetko nové, družstvova myšlienka prekvapila dosť ľahko. Dovŕšené výsledky nesplnili očakávanie. Príčin bola nás. veľká výmera pôdy vzhľadom k počtu pracovníkov (k čomu výdatne dopomohla vtedajšia praktika, až x

dvek mužov v rodine musel byť ženou pracoval do hradne, čím sa dedina ochudobňovala o pracomé sily významne v naproduktívnejšom veku, čo sa tak nepriaznivo prejavilo najmä hodne neskôr), nedostatok skúseností v riadení veľkých polnohospodárskych celkov, nedostatok odborníkov, strojov, pravilného zataženia traktorov radobou za státeľné pôžičky pri investičnej výstavbe, konzervatizmus, pochybnosť, nedôvera miestnych členov, ktorí si mysleli, že už samotná existencia družstva bude automaticky znamenáť riešenie pôvodnej úrone jeho členov.

Prvým predsedom družstva bol Juraj Ballá, ktorý ho viedol 2 roky. Za ním sa tiež v dvojročných intervaloch následali Ján Lichner - Šubrau, Ján Gruber a znova Ján Lichner.

Družstvu najmä v jeho týchto záväztoch pomohla dedinská organizácia Komunistickej strany Slovenska, vedúca Jozefom Šerbákom st. ako i MNV, vedúci Jozefom Budíkym.

Košli rozširovania odbornej vzdelanosti rolníkov bola v obci v r. 1957 založená Polnohospodárska majstrovská škola s odborom agronomickým a zootechnickým. Vyučovalo sa v byvalom Prímagorskom koštieli, kde bol aj internát. Ročný priemerný žiačok bol asi 40. Ako vzdory školského majsteka slúžilo 605 ha byvalého Osrážkovoškého majsteka.

V tomto období došlo aj k zmenám spolkovej činnosti. Polôrnictvo, ktoré bolo až do r. 1945 mikromoskov záležitostou osôb, ktorí pravda museli byť členmi celoslovenského Polôrnického ochranného spolku - POS, sa od r. 1949 začalo organizovať do kolektívnych polôrnických spoločností, ktoré sú odpovedajúcich novej spoločenskej úlohe a postaveniu polôrnictva u nás. V r. 1949 povierila Rada Okresného národného výboru vo vtedajšom okresnom meste Turčianskych Teplícach riaditeľské krednej školy Júliuša Gašpara, dlhoročného a skúseného polôrnika organizovala zdravstvo „Polôrnicka spolo-

nosť" z polōníkov v Slovenskom Považí, Budiši, Jasenove, Rudne, Kalámenovej, Lietne a v Brešti. Polōnícka spoločnosť prijala názov "Tyskhrad" a mala 32 členov. OVV v Tepliciach jej podelil reví o celkové územie vyše 6 000 ha, ktorý sa rozprestieral na katastrálnom území obcí Budiš, Jasenovo, Kalámenová, Rudno, Lietne, Breštie (aj Hadriga), Slovenské Pavoň a Čiastochovce i Láslavá.

Za prvého predsedu bol zvolený správca okreského magistrátu Bratislav Dvořák, funkcia hospodára bol poverený Julius Gašpar.

Od založenia plnila polōnícka spoločnosť úlohy v rámci noveho, nového zakona o polohospodárstvej polōníckej. Žistovala poriadok stavov zveriny, plánovala jej ochranu, odchov a odstrel. Z plánovaného a schváleného odstrelu ododávala 60% dŕiny na verejné zaobboranie, čo robilo cca 200-300 kg.

Doslo i k oživeniu činnosti miestnej knižnice, najmä zásluhou mestských učiteľiek E. Jariablovej a E. gleskovej.

Narodo sa rozvíja aj telong'chora v Telong'chore obci. Obnovilo sa cirkevie na náradí v so koloni. Futbal sa hral v spoločku neorganizované na ihrisku pri Štrednej, neskôr v osmročnej škole, v so. Štepnici, na meste, kde neskôr vyráslo dnesšné Trnka (futbalový závod Trnina Turany - výrobca drevených obalov - bednicí ap.) Na založení futbalového oddielu mali najväčšiu zásluhu učitelia Štefan Kohút, Ján Topoča, Vladimír Kurnitský, Ján Keliar, Jozef Mařáč, Víktor Paleš, učitelia Miloslav Dubovec, učitiel Alojz Kunka a ďalší ochotní dobrovoľní záujemcovia o telong'choru a šport. Začalo sa zacíta hrať futbal v r. 1950 na novozbudovanom ihrisku na východnom okraji obce. V r. 1950-52 sa hralo za veľkých materiálových náročností so súťažmi v okresnej súťaži. Najväčšiu aktivity v súbe a rozvoj futbalu v obci učarovali okrem uvedených ľudí Pavol Mašaj, Pavel Telčan, Jozef Lukáč.

Dobrovoľný hasičský sbor sa zmenil v r. 1951 na "Československý národný hasičský sbor".

Dosledujúci veliteľ Pavel Kuka sa vzdáva svoj funkcie, pretože Okresný výbor Česko-slovenského národného haničstva ho zvolil za obvodného dozoru. Velenie preberá Ladislav Díler, členmi výboru sú Ján Čierny o. 194, Pavel Kuka, Ján Gríger o. 37, Pavel Felcan o. 124, Jozef Ciger, Pavel Hanus, Ján Žilla, Jozef Lukáč, Ján Lichner o. 178, Izabela Rohová.

19. decembra 1953 ponovne preberá velenie už nad Miestnym jednotom Československeho národného haničstva Pavel Kuka. Členmi nového výboru boli: Ján Čierny o. 91, Jozef Budík o. 218, Pavel Felcan o. 124, Cyril Páles, Pavel Hanus, Jozef Felcér o. 242, Jozef Bernáš, Jozef Lukáč, Ján Krúž o. 131, Anna Kurinská o. 58 a Ján Simko.

Dňa 8. júla 1952 bol v obci zanechaný mestský rozhlas. Posledný bublinky v obci bol Ján Felcan o. 124.

Maj.
B. Haný

1957 - 1960

Dňa 19. mája 1957 sa konali v našom štále volby. Ľud si volil svojich zástupcov do Miestneho národného výboru a Okresného národného výboru. Na niekoľko týždňov predtým bola v obci organizovaná agitačná skupinka a našej obci bolo agitačného štadička v našej obci. Táto agitačná skupinka bola bohatá. Na predstavovaní kandidátov kultúrnym programom prispleli násmeči Základnej dvojhájnej školy.

Personalne obsadenie Miestneho národného výboru bolo:

Juraj Simko, predsedu Miestneho národného výboru.

Ján Žila, tajomník Miestneho národného výboru.

Členovia Miestneho národného výboru boli: Ján Fisiel, Emil Žila, Magda Gašparová, Anna Kurinská, Juraj Felcan, Ján Gríger, Jozef Felcan o. d. 96, Anna Rohová, Pavel Kuka, Jozef Gorlat, Julius Čierny, Ján Čierny o. d. 194, Jozef Pauliny o. d. 30 a Ján Lichner bol